

A KATEDRA-VERSENYEK  
FŐ SZERVEZŐJE

a Katedra folyóirat

# KATEDRA-VERSENY

A Katedra-versenyek az oktatásügyi minisztérium által akkreditált és támogatott versenyek.  
További, a versennyel kapcsolatos információk: [www.katedra.sk](http://www.katedra.sk), [katedra.szerkesztoseg@gmail.com](mailto:katedra.szerkesztoseg@gmail.com)

## KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, RÁKÓCZIHO 36/34, 94501 KOMÁRNO, [vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com](mailto:vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com)

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2023002

II. forduló

Beküldési határidő: 2022. november 20.

A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma:
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve, címe, e-mail-címe, telefonszáma:	II.

A második fordulóban Vámbéry Ármin életével, munkásságával és utazásaival kapcsolatos feladatok sikeres megoldásához a *Küzdelmeim* című művét, valamint a *Közép-ázsiai utazás* I. és II. fejezetét ajánlom irodalomként. A Muravidékhez és a keleti országhoz kapcsolódó feladatok megoldásához földrajzi atlasz és az internet különféle forrásai ajánlottak. A Katedra-versenyek honlapján a Vámbéry Ármin Földrajzverseny „segédanyagok” menüje szintén hasznos forrásanyagokat rejt.

### 1) Igazmondó

Javítsátok ki a hibás állításokat Vámbéry Ármin ifjúkorával kapcsolatban! (10 pont)

a) **Dunaszerdahely után Pozsonyban folytatta tanulmányait.**

Javítás: .....

b) **Már kisgyermekkorában eldöntötte, hogy Pozsonyba megy tanulni.**

Javítás: .....

c) **Édesanyja tanácsára a gimnázium második éve után a nyarat Bécsben töltötte.**

Javítás: .....

d) **Gimnáziumi tanulmányai alatt az angol, héber, orosz, török és spanyol nyelveket sajátította el.**

Javítás: .....

e) **Kossuth Lajos szavait Pozsonyban 1845-ben hallotta.**

Javítás: .....

f) **Kossuth Lajos ekkor egy hosszú szavaltot mondott.**

Javítás: .....

g) **A szabadságharc kitörése után Pozsonyból Dunaszerdahelyre ment.**

Javítás: .....

**h) A gimnázium hatodik évét a dunaszerdahelyi zsidó iskolában végezte.**

Javítás: .....

**i) A tanítás itt részben héber nyelven zajlott.**

Javítás: .....

**j) Pozsonyi diákkorát a városon átvonuló osztrák csapatok képe zárja le.**

Javítás: .....

## 2) Betöltögető

Az alábbi szöveg Vámbéry Ármin keleti utazásainak következő szakaszát mutatja be. Azonban a szöveg mondataiból szavak „vesztek el”. Pótoljátok a hiányzó szavakat az ajánlott irodalom segítségével, hogy valós állításokat kapjatok! (10 pont)

Az 1863. év januárjának közepét (a) ..... töltötte, ahol szokás volt, hogy a követség Bokharából, Kokandból, Kívából fogadja és segíti a hadzsikat és derviseket. Vámbéry örömmel társalgott az utazókkal, így hamar elterjedt a hír, hogy Hajdar efendi, a szultán követe nemes szívű, de Resid efendi a (b) ..... testvérként bánik, sőt, talán titokban még maga is az. Vámbéryt ezért gyakran korábban keresték fel az átutazók, mint a minisztert, mivel nála sokszor nem nyertek fogadást. Március 20-án egy hadzsi kereste fel, hogy megkérje, mutassa be a szultán képviselőjének, mivel panaszt akart tenni a (c) ..... ellen, kik törvénytelenül vámozták meg őket. Szószólójuk, a kétszeres hadzsi Bilal őszinte beszéde megnyerte Vámbéryt, aki eltökélte, hogy a 24 tagú hadzsi-karavánnal tart zárandoklatuk további részén, melynek végállomása Kíva és Buhara után (d) ..... volt. A karaván tagjai figyelmeztettek, hogy a turkesztáni utazások igen veszélyesek, hiszen gyakran hetekig nem találunk házat, élelmet és sokszor (e) ..... sem, nem beszélve a homokviharak vagy a fogságba esés veszélyeiről. Miután Vámbéry elmesélte (f) ..... efendinek abbéli szándékát, hogy olyan területre kíván menni, honnan elődei közül senki nem tért vissza, az efendi a hadzsi-karaván tagjait megbízta, hogy óvják újdonsült társuk életét, mivel ő nem kisebb személy, mint a szultán titoknok. Indulásuk előtt hadzsi Bilal Vámbéry szolgálatába ajánlotta a 25 esztendőes fogadott fiát, Abdul Kadert, hogy (g) ..... süssön és (h) ..  
..... főzzön majd az út során – nem mellékesen majd a Vámbérynek sült kenyérből Abdul is eszik majd, így az apjának a fiú élelmezése kisebb teher lesz majd. Vámbéry meglátogatta újdonsült útítársait a karavánszerájban, hol szívélyes fogadtatásban részesült, és nyomban egy nagy buharai csésze zöld teával látták vendégül. A cukortalan zöldes vizet csak nagy kínok közt tudta elfogyasztani, közben pedig a veszélyes útvonal véglegesítését beszélték meg: a biztos útvonal, de a vad Tekke törzs területén keresztül, vagy a becsületes Jomut törzs sivatagi, víztelen útvonalán való haladás közt mérlegeltek. „Jobb az elemek, mint az (i) ..... gonoszságával megküzdeni” – így a Jomutok víztelen útvonalát választották. Az indulás előtti napokban Vámbéry lelkében heves küzdelem dúlt utazás és maradás között, azonban csak egy aggodalma volt: lesz-e elég fizikai ereje a természet erőivel szemben dacolni, és hogy fog tudni gyorsan fáradó béna (j) ..... gyalogolni?

## 3) Igaz vagy hamis?

Állapítsátok meg a következő, Vámbéry munkásságát érintő állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak! (10 pont)

1.) A nyugati világban Vámbéry a brit politikai körökkel igen meghitt viszonyt ápoló politikai közíróként, illetve az iszlám világ elismert szakértőjeként szerzett megbecsülést.

I – H

- 2.) Vámbérynek tudományos és politikai tevékenysége az iszlám világ, közelebbről véve a közép-ázsiai törökség, az Oszmán Birodalom, valamint Irán vonatkozásában bontakozott ki. I – H
- 3.) Életének egyes időszakaiban többek között a londoni The Times rendszeresen hozott le tőle rövidebb-hosszabb cikkeket. I – H
- 4.) Az 1863–64-es bravúros közép-ázsiai utazása után az osztrák politika volt az, amely leginkább értékelte tapasztalatait, terepismeretét, nyelvtudását, s igényt tartott szolgálataira. I – H
- 5.) Politikai elemző cikkei és könyvei óriási sikerrel jelentek meg a török piacon, emellett pedig bizalmas közvetítői, olykor titkosszolgálati feladatokat látott el a török külügy megbízásából. I – H
- 6.) Dervis álruhás útja a legendás, legalább egy évszázadon keresztül tartó diplomáciai, titkosszolgálati versengés, az úgynevezett Great Game, azaz a Nagy Játzsma részét képezte. I – H
- 7.) A Nagy Játzsma nem volt más, mint a kelet felé terjeszkedő Oszmán Birodalom és az indiai gyarmataira féltékeny szemekkel vigyázó angol külpolitika között dúló „hidegháború”. I – H
- 8.) A Magyarországra való hazaérkezése után zajos sikerre számító Vámbérynek csalódnia kellett, de Angliában bőségesen kárpótolhatta becsvágyát: 1864-től ő lett a közép-ázsiai ügyekben megkérdezett egyik legfontosabb médiaszemélyiség. I – H
- 9.) 1888-ban megnyílt a vasúti összeköttetés Budapest és Ankara között, mely lehetővé tette, hogy az évente több alkalommal hetekre, olykor még hosszabb időre is ellátogasson az oszmán fővárosba II. Abdülhamid szultán vendégként. I – H
- 10.) A találkozóról, illetve az oszmán politikáról részletes jelentésekben tudósította a brit külügyet, akik köszönőlevéllel jutalmazták szolgálatait. I – H

#### 4) Elrejtett idézet

Összekeveredtek Vámbéry Ármín műveinek címei. Rakjatok köztük rendet! Azonban maradnak felesleges szavak, melyeket helyes sorrendbe rakva Vámbéry Ármín egyik idézetét olvashatjátok. Hogy szól az idézet? (15 pont)

közép-ázsiai a vándorlásaim mint története nyugat indiai magyarság keleti és bölcsőjénél Bismarckról élményeim nem tündérmesék utazás írtak keleten Perzsiában annyit, Bokhara életképek énrólam kultúrája

**Az idézet szövege:** .....

.....

.....

#### 5) Térképészet

Készítsétek el Üzbegisztán természetföldrajzi térképét, melyen a szomszédos államokon és az ország legmagasabb pontján (név és magasság) kívül feltüntetitek a következő földrajzi fogalmakat, képződményeket:

**Turáni-alföld, Aral-tó, Ajdar-tó, Kizil-kum, Amu-darja, Szir-darja, Tien-san, Fergánai-medence**

A térkép elkészítésénél ügyeljete a külalakra és a térképészeti elemekre is! (25 pont)

#### 6) Válaszoló

Válaszoljatok a kérdésekre a Muravidék közigazgatási felosztását illetően! (10 pont)

1. Milyen régiók helyettesítik Szlovéniában a közigazgatási egységeket (kerületek, járások...)?

.....

2. Milyen néven illetik a Muravidéken a községeket (mint alapvető közigazgatási egységeket), önkormányzatokat?

.....

3. Hány község található a Muravidéken és ebből mennyi rendelkezik városi ranggal?

.....

4. Melyik két település tartozik egy önkormányzathoz, amelyek így magyar nemzetiségű területi autonómiát is élveznek?

.....

5. Melyik két önkormányzat rendelkezik városi minősítéssel?

.....

6. Melyik a legnagyobb és melyik a legkisebb területű község (önkormányzat) a Muravidéken?

.....